

## Utbildningsinspektion i Tidanskolan och Värings skola

Förskoleklass

Grundskolans årskurser 1–6

### Inledning

Verksamheten i Tidanskolan och Värings skola har granskats och besökts den 22-23 maj 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se) (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tidanskolan och Värings skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Tidanskolan och Värings skola intervjuades rektorerna, lärare, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner på båda skolorna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

### Beskrivning av skolorna

| <b>Tidanskolan</b>   | <b>Antal elever</b> |
|----------------------|---------------------|
| Förskoleklass        | 13                  |
| Grundskola           | 95                  |
| <b>Värings skola</b> |                     |
| Förskoleklass        | 22                  |
| Grundskola           | 127                 |

Källa: Skolornas rektor

I rektorsområdet finns två skolor, Tidanskolan och Värings skola, som båda ligger i norra delen av Skövde kommun i en trygg och lantlig miljö.

Tidanskolan är en liten skola med cirka 100 elever. Skolan ligger i en gammal kulturborg i samhället Tidan. Här finns åldershomogena klasser för åldrarna 6-12 år. Skolan, som består av några enplansbyggnader samt en byggnad för idrott och hälsa, är från 1970-talet. Skolan har en fin utemiljö med närhet till naturen och i anslutning till skolan finns Tidanbadet med två utomhusbassänger. I anslutning till skolan finns förskola. Fritidshemmet är integrerat i skolan. Många elever åker skolskjuts till skolan.

Värings skola är också en liten skola på landet med cirka 130 elever fördelade i klasser för åldrarna 6-12 år. Skolan, som består av två våningar samt en byggnad som inrymmer idrott och hälsa och skolmatsal, är från 1960-talet. Skolgården erbjuder en härlig utemiljö med stora möjligheter till lek, bollsporter och annat. Skolan har fritidshem före och efter skolan. Fritidshemmets lokaler är integrerade med skolans. I anslutning till skolan finns en förskola. De flesta barnen åker skolbuss till skolan.

Verksamheten i förskola och fritidshem behandlas i särskilda rapporter.

### Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det finns goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande på Tidanskolan och Värings skola. Eleverna trivs i sina skolor och upplever att de har en trygg miljö för lärande. De tycker att det är roligt att gå till skolan. Lärarna bedriver en skolverksamhet som kännetecknas av att eleverna erbjuds en undervisning som till många delar är anpassade efter deras behov.

I skolorna bedrivs ett kontinuerligt, aktivt och mycket väl fungerande värdegrundsarbete. Detta arbete har bidragit till att skapa en lugn och trygg miljö i skolan. För att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling har skolorna likabehandlingsplaner. Skolorna likabehandlingsplaner uppfyller dock inte lagens krav.

Många, men inte alla, elever vid skolorna nådde år 2007 kravnivån i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Det är emellertid anmärkningsvärt att andelen elever som

inte nådde kravnivån i det nationella provet i ämnet svenska år 2007 var så stor på Tidanskolan.

Rektorerna har genom de nationella proven en övergripande bild av elevernas resultat i engelska, matematik och svenska men i övriga ämnen saknas en systematisk uppföljning på skolnivå. Lärarna följer således främst upp elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik samt hur eleverna utvecklas socialt. Lärarna genomför utvecklingssamtal varje termin. Det upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) för varje elev och eleverna är i bästa fall medvetna om vilka mål de ska arbeta med. Intervjuade elever har vissa svårigheter att redovisa vilka mål som är upprättade i just hans/hennes IUP. Eleverna berättar att målen kan handla om ”att han/hon ska göra läxan”, ”låna engelska böcker” eller ”utveckla skrivstilen”, alltså mål som är mycket generella. Dock har inspektörerna också tagit del av några IUP från Tidanskolan, med både kort- och långsiktiga mål som är yrkesmässigt formulerade i enlighet med bestämmelserna, tillsammans med barn och föräldrar.

Skolorna har väl fungerande rutiner för att tidigt uppmärksamma elever som har svårigheter att nå målen. Skolorna ger också stöd och särskilt stöd till de elever som behöver. På Värings skola, i det s.k. ”engelsk-rummet”, ges stöd i engelska till eleverna på ett målmedvetet sätt med fokus på att eleverna ska förstå och införliva fraser och uttryck i engelska språket. Det används även på liknande sätt som ”matematikrum”. Vidare upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd men åtgärdsprogrammen behöver förbättras kvalitetsmässigt. Vid Värings skola finns en utbildad specialpedagog och på Tidanskolan en resurspedagog. Resurspedagogen handleds av specialpedagogen på Värings skola.

Det saknas en samlad bild av respektive skolas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. En absolut förutsättning för att skolorna ska kunna ha en uppfattning om hur man lyckas med kunskapsuppdraget är att skolorna gör systematiska uppföljningar och redovisar kunskapsresultaten. Detta är en förutsättning för att kunna värdera, analysera och förstå hur olika metoder och arbetssätt i verksamheten står i relation till de kunskapsresultat som nås. På båda skolorna försöker man genomföra kvalitetsarbete. På Tidanskolan arbetar personalen med uppföljning av målen i verksamhetsplanen s.k. ”checkpoints”, men systematiken i arbetet behöver förbättras på båda skolorna genom kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analys.

Skolorna behöver fördjupa arbetet med läroplanens och kursplanernas strävansmål. Många av eleverna på skolan kan behöva större utmaningar i sitt lärande. Eleverna frågar inte efter inflytande och det är i huvudsak lärarna som bestämmer om undervisningens innehåll och arbetsformer.

Sammantaget är det inspektörernas uppfattning att skolorna ger eleverna förutsättningar att utveckla sitt lärande och skapar lust att lära. Skolan har goda möjligheter att ytterligare utvecklas för ökad måluppfyllelse.

### **Brister som måste åtgärdas**

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte studiehandledning på modersmålet för de elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Likabehandlingsplanerna uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Elevers val anordnas inte vid skolorna (2 kap.19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna i Tidanskolan får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Skolornas kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

### **Områden som är i behov av förbättringsinsatser**

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolorna bör analysera resultaten i de nationella proven samt undersöka vad orsakerna kan vara att pojkarnas resultat läsåret 2006/2007 i Tidanskolan var så låga samt analysera skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat.
- Skolornas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas, särskilt i Värings skola.
- Skolorna bör tydligare inrikta sitt arbete mot mål att sträva mot.
- Skolorna bör förbättra elevernas inflytande över lärandet.
- Skolorna bör utveckla kvalitetsarbetet så att undervisningsmetoderna prövas och utvecklas och så att resultaten följs upp.
- Skolorna bör utveckla undervisningen så att den anpassas efter elevernas behov och erfarenheter dvs. att undervisningen individualiseras.

## Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

### 1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

#### 1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

**Tabell 1:** *Andel elever i procent vid Värings skola som nått kravnivån i samtliga delprov på de nationella ämnesproven i årskurs 5 för åren 2003–2007.*

| Tabell 1                                                                     |           | Resultatmått för elever i årskurs 5 |      |      |      |      |                    |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------|------|------|------|------|--------------------|
|                                                                              |           | Värings skola                       |      |      |      |      | Riket <sup>1</sup> |
|                                                                              |           | 2003                                | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2007               |
| Andel (%) som nått kravnivån i samtliga delprov på de nationella ämnesproven | Engelska  | 88                                  | 74   | 79   | 93   | 88   | 85                 |
|                                                                              | Pojkar    | 81                                  | 74   | 73   | 93   | 86   |                    |
|                                                                              | Flickor   | 100                                 | 75   | 85   | 92   | 90   |                    |
|                                                                              | Matematik | 94                                  | 84   | 71   | 81   | 83   | 72                 |
|                                                                              | Pojkar    | 90                                  | 79   | 64   | 80   | 86   |                    |
|                                                                              | Flickor   | 100                                 | 92   | 77   | 83   | 80   |                    |
|                                                                              | Svenska   | 78                                  | 84   | 79   | 75   | 83   | 71                 |
|                                                                              | Pojkar    | 67                                  | 79   | 64   | 92   | 86   |                    |
|                                                                              | Flickor   | 100                                 | 92   | 92   | 60   | 80   |                    |

Källa: Kommunens statistik

<sup>1</sup> Uppgifter baserade på ett urval av samtliga huvudmän i riket.

**Tabell 2:** *Andel elever i procent vid Tidanskolan som nått kravnivån i samtliga delprov på de nationella ämnesproven i årskurs 5 för åren 2003–2007.*

| Tabell 2                                                  |           | Resultatmått för elever i årskurs 5 |      |      |      |      |                    |
|-----------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------|------|------|------|------|--------------------|
|                                                           |           | Tidanskolan                         |      |      |      |      | Riket <sup>2</sup> |
|                                                           |           | 2003                                | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2007               |
| Andel (%) som nått kravnivån på de nationella ämnesproven | Engelska  | 70                                  | 79   | 71   | 68   | 71   | 85                 |
|                                                           | Pojkar    | 57                                  | 72   | 71   | 56   | 56   |                    |
|                                                           | Flickor   | 77                                  | 90   | 70   | 80   | 80   |                    |
|                                                           | Matematik | 75                                  | 71   | 47   | 68   | 92   | 72                 |
|                                                           | Pojkar    | 71                                  | 83   | 43   | 67   | 89   |                    |
|                                                           | Flickor   | 77                                  | 50   | 50   | 70   | 93   |                    |
|                                                           | Svenska   | 85                                  | 89   | 59   | 68   | 63   | 71                 |
|                                                           | Pojkar    | 71                                  | 83   | 43   | 67   | 22   |                    |
|                                                           | Flickor   | 92                                  | 100  | 70   | 70   | 87   |                    |

Källa: Kommunens statistik

#### Kommentar:

De nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att andelen pojkar som nådde målen i svenska och engelska år 2007 var högre i Värings skola än i Tidanskolan. Resultaten är bättre år 2007 än år 2006 avseende andelen elever som klarat kraven på båda skolorna för nationella prov för årskurs 5 i matematik. Inspektörerna konstaterar att andelen pojkar som nått målen i det nationella provet i svenska år 2007 är mycket låg på Tidanskolan. Det finns inte några analyser avseende skillnader mellan pojkars och flickors resultat på någon av skolorna. Tidanskolan bör undersöka varför så stor andel av pojkarna inte nådde kraven för de nationella proven i svenska år 2007.

## 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,

<sup>2</sup> Uppgifter baserade på ett urval av samtliga huvudmän i riket.

- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

**Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

**Motivering:**

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet därför att uppföljning och kommunikation främst sker i svenska, matematik och engelska och inte i övriga ämnen. Vidare bör de individuella utvecklingsplanerna utvecklas, särskilt på Värings skola. I området finns följande förbättringsbehov:

**Uppföljning av alla ämnen**

Enligt läroplanen ska läraren följa upp resultaten i alla ämnen så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Lärarna gör skattningar av elevernas måluppfyllelse av kursplanemålen. LUS (läsutvecklingsschema) används av alla lärare och resultatet är känt även av eleverna. En portfolio tas fram där bestämda arbeten samlas under åren så att eleverna kan se sin egen utveckling.

Lärarna följer upp elevernas kunskaper genom muntliga och skriftliga utvärderingar. Uppföljningen gäller framförallt i svenska, matematik och engelska.

Inspektörerna bedömer att skolorna även bör analysera resultaten i de nationella proven samt undersöka vad orsakerna kan vara till att pojkarnas resultat läsåret 2006/2007 i Tidanskolan var så låga samt analysera skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat.

**Individuell utvecklingsplan**

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Läraren ska fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal).

(Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.)

Individuella utvecklingsplaner upprättas för alla elever men dessa är mycket generella t.ex. att eleven ska utveckla skrivstilen eller göra läxan bättre. På Tidanskolan finns goda exempel på framåtsyftande IUP med långsiktiga och kortsiktiga mål som kan kopplas till läroplan eller kursplaner.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla de individuella utvecklingsplaner-

na så att dessa bättre syftar mot tydliga framåtsyftande mål, förankrade i läroplan och kursplan. Detta gäller särskilt Värings skola.

I detta sammanhang vill inspektörerna också lyfta fram att från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

### 1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

**Bedömning av området Bedömning och betygssättning:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

#### Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av god kvalitet. Bedömningar av elevernas kunskaper är i huvudsak allsidig och görs utifrån de nationella målen i kursplanerna. Resultaten av nationella ämnesprov vägs in i bedömningarna.

### 1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,

- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

**Bedömning av området Genomförande av utbildningen:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet. Skolorna arbetar inte i tillräcklig grad med strävansmålen. Det finns elevråd och klassråd på båda skolorna men däremot behöver elevernas möjlighet till inflytande i undervisningen synliggöras i verksamheten. Både läroplanens och kursplanernas mål bör tydliggöras och kommuniceras av lärarna. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

**Utbildningens inriktning**

Läroplanens mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Rektorerna säger att lärarna mer och mer blir medvetna om att arbeta mot strävansmålen.

Lärarna berättar om målen för eleverna, framförallt när ett tema ska inledas. Vid intervjuer framkommer att lärarna fokuserar sitt arbete mot mål att uppnå och att strävansmålen inte är levande i undervisningen. Av intervjuer med eleverna framgår att de har dålig kunskap om vilka mål de arbetar mot.

Inspektörerna bedömer att båda skolorna bör förbättra sitt arbete med strävansmålen.

**Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet**

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

På Värings skola kan eleverna påverka vilken grupp i matematik de vill tillhöra. Eleverna vid de båda skolorna har inga exempel på att de har inflytande på hur undervisningen läggs upp och vilket innehåll den har. Lärarna säger i intervjuer att de sätter ramarna för lektionerna och ger sedan eleverna möjlighet att påverka hur de vill genomföra uppgifterna. På Tidanskolan uppger lärarna att elevernas ansvarstagande fungerar bra vid de tillfällen eleverna ges möjlighet att ta ansvar.

Inspektörerna bedömer att skolorna bättre måste förbättra elevernas inflytande över sitt lärande.

## 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

**Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

### Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet. Elever på Tidanskolan som behöver studiehundledning på modersmålet får inte det samt att åtgärdsprogram liknar i många fall elevernas IUP. Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov:

### Undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Enligt läroplanen ska läraren utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lpo 94 2.2 Kunskaper).

I huvudsak möts eleverna utifrån sin mognad och sina behov, men det finns elever som uttryckte att de tycker att skolan är tråkig och att de inte lär sig något. Individuallösningen och utmaningarna är inte tillräckliga för alla elever i alla ämnen.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla undervisningen så att den bättre anpassas efter elevernas behov och erfarenheter dvs. att undervisningen individualiseras.

### Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens

vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Vid Tidanskolan och Värings skola upprättas åtgärdsprogram om en elev är i behov av särskilt stöd, men åtgärdsprogrammen är allmänt hållna och till innehållet mycket lika de individuella utvecklingsplanerna. Det framgår ej tydligt av åtgärdsprogrammen vilka behov eleven har och hur skolan avser att arbeta för att tillgodose dessa behov.

Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen inte upprättas enligt kraven i grundskoleförordningen då bl.a. uppgifter om hur skolan avser att arbeta för att eleven ska få behoven tillgodosedda saknas.

#### **Elever i behov av särskilt stöd**

Enligt grundskoleförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

I första hand ansvarar arbetslaget för att tillsammans med specialpedagog och resurspedagog se till att eleverna får det stöd som de behöver.

På Tidanskolan finns elever som inte får studiehundledning på sitt modersmål. Här finns asylsökande ur flera olika språkgrupper.

Inspektörerna bedömer att Tidanskolan måste tillse att elever som är i behov av studiehundledning på sitt modersmål får detta.

## **2 NORMER OCH VÄRDEN**

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

### **2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro**

**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

**Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet trots att likabehandlingsplanen inte är upprättad i enlighet med författningarna. Eleverna upplever att de har en trygg miljö i skolan och inspektörerna noterar att det finns en god social gemenskap såväl elever emellan som mellan lärare och elever. Båda skolorna arbetar systematiskt med värdegrundsarbete. Inom bedömningsområdet finns följande brist:

**Likabehandling**

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Tidanskolan och Värings skola har var sin likabehandlingsplan. Dessa bygger inte på en kartläggning av behoven vid de två skolorna. De förebyggande insatserna är allmänt beskrivna och måste konkretiseras utifrån varje skolas behov. Det finns elever som inte har kännedom om likabehandlingsplanen.

Inspektörerna bedömer att skolornas likabehandlingsplaner inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS : 7) för arbetet med att främja likabehandling.

### **3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE**

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

#### **3.1 Tillgång till likvärdig utbildning**

**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,

- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

**Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet bl.a. därför att eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler. Inom bedömningsområdet finns följande brist:

**Elevers val**

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val.

Eleverna erbjuds inte elevens val. Det framkom i intervjuerna att speciella temadagar anordnades där eleverna får välja utifrån vad de är intresserade av. Några elever kunde välja fördjupning i t.ex. matematik medan andra kunde välja att ha praktiska estetiska fördjupningar. Dessa valmöjligheter vid vissa temadagar motsvarar inte elevens rätt att göra val där eleven själv får välja fördjupning och breddning i ett ämne.

Inspektörerna bedömer att elevens val måste anordnas i enlighet med kraven i grundskoleförordningen.

**Garanterade undervisningstimmar**

Enligt skollagen omfattar det garanterade antalet undervisningstimmar 6 665 timmar i grundskolan. Av timplanen framgår utbildningens omfattning i timmar för ämnen, ämnesgrupper, språkval och elevens val. Det är den minsta undervisningstid som eleverna ska erbjudas. I ämnet hem- och konsumentkunskap finns mål att uppnå för eleverna i årskurserna 5 och 9.

Enligt uppgifter från lärare och elever får eleverna inte undervisning i hem- och konsumentkunskap i Tidanskolan före utgången av årskurs 5. Undervisningen är

organiserad så att eleverna läser ämnet i årskurs 6.

Inspektörerna bedömer att fördelningen av undervisningstiden i Tidanskolan inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

### 3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

**Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

#### Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet eftersom lärarna huvudsakligen undervisar i de ämnen de har utbildning i. Personalen har insikter i de författningar som gäller. Personalen har god tillgång till kompetensutveckling. Rektorerna har genom utbildning och erfarenhet kompetens för det uppdrag de har.

### 3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

**Bedömning av området Rektors ansvar:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet. Rektorens förtro- genhet med verksamheten och legitimiteten som pedagogiska ledare för skolorna är god. Rektorens beslutsfattande sker i huvudsak i enlighet med bestämmelserna. Uppföljning och utvärdering av skolans resultat sker till viss del på båda skolorna men redovisas inte i kvalitetsredovisningen på Värings skola. Dock bör rektorerna ta ett större ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

**Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat**

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Vid skolorna finns som tidigare nämnts i denna rapport inte ett tillräckligt tydligt system för att följa upp skolornas resultat. Det görs inte någon systematisk uppfölj- ning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen. En förutsättning för att kunna göra en uppföljning av sko- lans samlade resultat är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling.

Inspektörerna bedömer att rektorerna inte tar ansvar för att följa upp och utvärdera skolornas resultat på ett systematiskt sätt.

**3.4 Kvalitetsarbete****Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka mål- uppfyllelsen.

**Bedömning av området Kvalitetsarbete:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet eftersom ett systematiskt kvalitetsarbete inte bedrivs på skolorna och kvalitetsredovisningarna inte uppfyller kraven i förordningen. I området finns följande förbättringsbehov:

**Kvalitetsarbete**

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Skolorna bedriver, enligt uppgifter av rektorerna, ett kvalitetsarbete där skolorna försöker arbeta på ett mål- och resultatstyrt sätt dels med uppsatta mål i kommunens skolplan men även efter skolans egna mål i den lokal arbetsplanen. Detta arbete beskrivs i verksamhetsplan för läsåret. Resultatet av arbetet med dessa mål sammanställs i skolans kvalitetsredovisning. Tidanskolan arbetar systematiskt med uppföljning av ett mål i taget under läsåret, så kallade "check points". Värings skola följer inte upp och utvärderar kunskapsresultaten i kvalitetsredovisningen. Kunskapen om skolornas och elevernas resultat samt vilka analyser som är gjorda och vilka åtgärder skolorna ska vidta för att höja måluppfyllelsen finns inte angivna.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla kvalitetsarbetet så att undervisningsmetoderna prövas och utvecklas och att resultaten följs upp.

**Kvalitetsredovisning**

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Kvalitetsredovisningarna för skolorna innehåller resultat men dessa uppgifter saknas i Värings skolas kvalitetsredovisning. Analyserna ska på båda skolorna redovisas i förhållande till förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse.

Inspektörerna konstaterar att kvalitetsredovisningen inte innehåller uppgifter om vilka resultat skolan har uppnått, vilka analyser skolorna gjort med anledning av resultaten och att det saknas uppgifter om vilka åtgärder skolorna avser att vidta.

Inspektörerna bedömer därför att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller förordningens krav. Se vidare skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18 om kvalitetsredovisning).

|            |          |
|------------|----------|
| Datum      | Ort      |
| 2008-12-11 | Göteborg |

Leif Aljered  
Marita Schiller Helander  
Karin Yllö-Werner